

Status på fysiske skader som følge af fyrværkeri 1995 - 2005

Indledning

Siden 1989 har en kreds af nationale og regionale interessenter og aktører i samarbejde med en række NGO'er udgjort den fælles afsender, "www.fyrvaerkeri.dk", for de årlige fyrværkerikampanjer.

Kampagnernes overordnede formål har været at bidrage til en reduktion af fysiske skader som følge af fyrværkeri. I praksis ved at formidle konkrete råd om og handlingsanvisninger på køb, opbevaring af og brug af lovligt fyrværkeri, samt gennem advarsler mod køb og brug af ulovligt fyrværkeri.¹

I dette notat beskrives udviklingen i antallet af registrerede fysiske skader som følge af fyrværkeri som en indikation på, om fyrværkerikampagnens formidling af viden til og holdningsbearbejdning af befolkningen – og udvalgte grupper – har haft den ønskede effekt.

Metode

Kampagnernes ultimative succeskriterium er en reduktion af antallet af fysiske skader som følge af fyrværkeri. Kampagnerne vurderes løbende ud fra dette kriterium. Konkret ved at fem udvalgte skadestuer – Glostrup, Herlev, Frederikssund, Esbjerg og Randers/Grenå - registrerer data om personer, som behandles for fyrværkeriskader. Data afrapporteres til Statens Institut for Folkesundhed (SIF), som står for den statistiske bearbejdning.

Skadestuernes optageområde dækker et repræsentativt udsnit af befolkningen, svarende til 1/7 af den samlede danske befolkning. Ved at analysere antallet af fysiske skader i skadestuernes optageområde over en årrække fås et pejlemærke for udviklingen i antallet af fysiske skader forårsaget af fyrværkeri.

At anvende denne metode til at vurdere kampagnens effekt kan være problematisk. En nedgang – eller en stigning – i antallet af fyrværkeriskader kan skyldes, at kampagnerne har (eller *ikke har*) haft en positiv effekt. Men ændringer i antallet af skader kan også skyldes en række andre forhold; fx årtusindeskiftet hvor forbruget af fyrværkeri var ekstraordinært stort, nedsat udbud af og/eller tilgængelighed til fyrværkeri som det var tilfældet efter fyrværkeriulykken i Seest i 2004, dårligt vejr mv. Disse forbehold er væsentlige at holde sig for øje ved en analyse og vurdering af fyrværkerikampagnernes effekt.

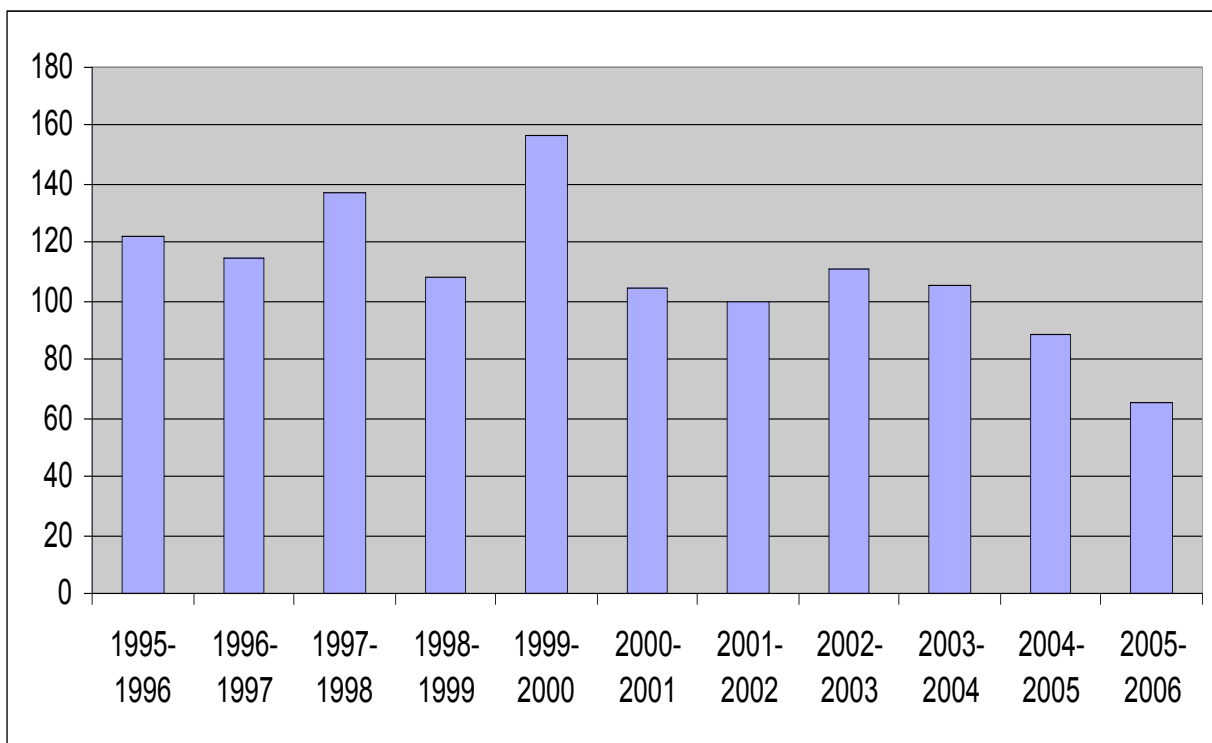
¹ Lovligt fyrværkeri omfatter al fyrværker, der er godkendt af Sikkerhedsstyrelsen, og som almindelige forbrugere kan købe hos godkendte forhandlere. Med 'ulovligt fyrværkeri' menes fyrværkeri, der ifølge gældende dansk lov ikke er godkendt til salg og brug for almindelige mennesker. 'Ulovligt fyrværkeri' defineres som hjemmelavet fyrværkeri, fyrværkeri hjemført fra udlandet uden godkendelse til salg herhjemme og professionelt festfyrværkeri.

Fyrværkeriskader 1995 - 2005

Opgjort på fem skadestuer ses en stigning i antallet af fysiske skader som følge af fyrværkeri fra 122 fysiske skader i 1995-1996 til 157 skader i 1999-2000. I de seneste år er antallet af skader faldet konstant, og i 2005-2006 blev det hidtil laveste antal fysiske skader (65) registreret (figur 1).

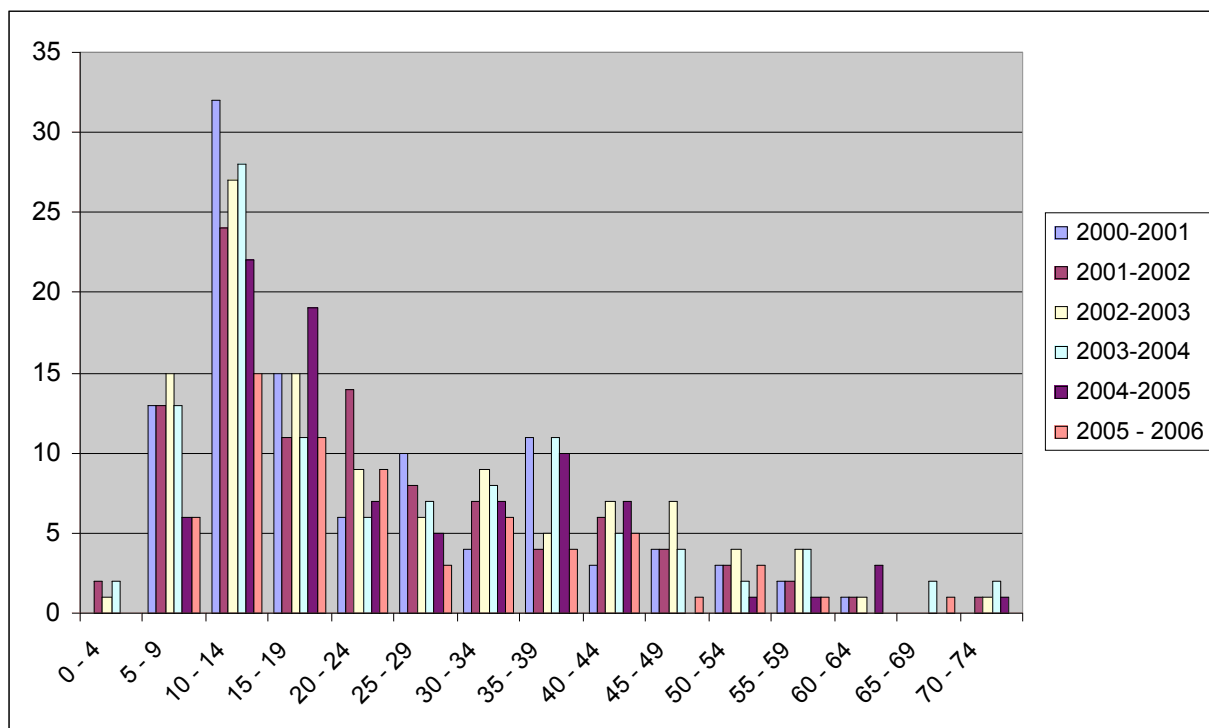
I gennemsnit tegner kvinderne sig for en fjerdedel af de skadesramte (data ikke vist).

Figur 1. Antal fysiske skader som følge af fyrværkeri, opgjort på fem skadestuer 1995 – 2006.

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed

Figur 2. Fysiske skader som følge af fyrværkeri, inddelt efter aldersgrupper, opgjort på fem skadestuer. 2000 – 2006.

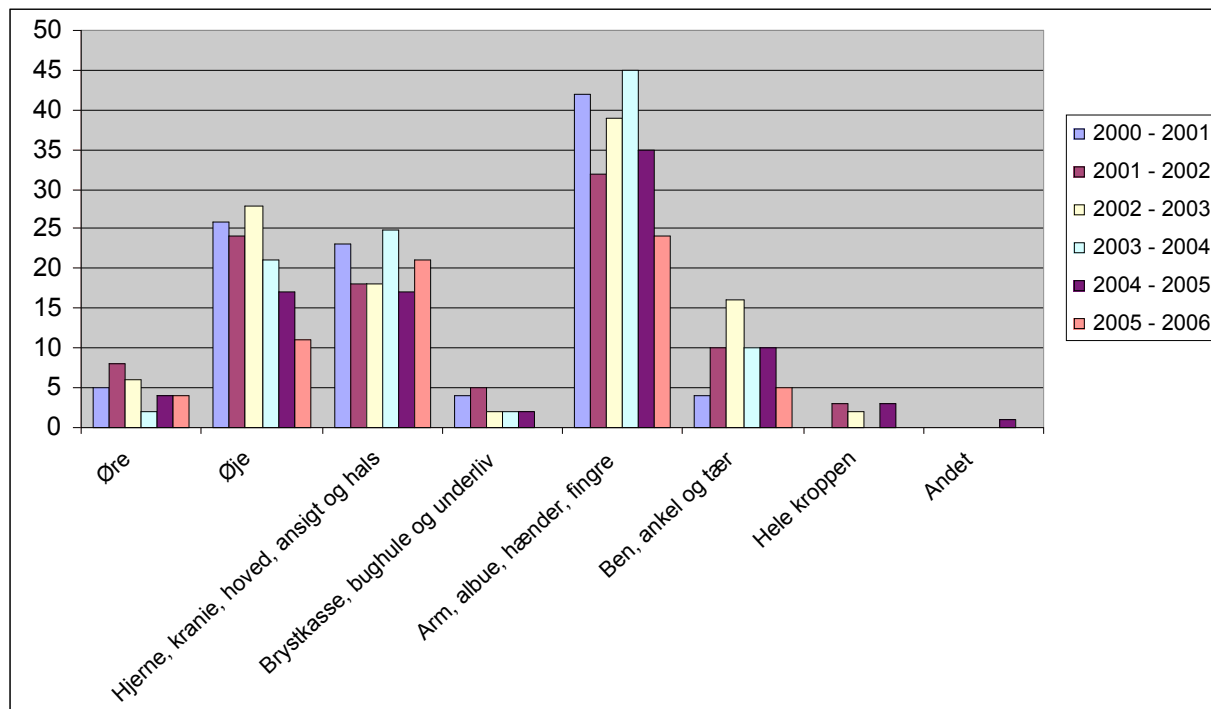

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed

I 2000-2006 er der registreret flest skader blandt 10 – 19-årige, og i mindre omfang blandt 20 – 50-årige. Den største nedgang i antallet af skader skal samtidig ses netop blandt de 10 – 19-årige. Blandt de 10-14-årige ses en halvering af antallet af skader siden 2000. Også blandt de øvrige aldersgrupper ses en nedgang i antallet af skader (figur 3).

De registrerede skader forekommer hyppigst umiddelbart før og under selve nytårsaften, og navnlig i de første dage efter nytårsaften. De fem skadestuer registrerer ikke, hvorvidt de, der har fået fyrværkeriskader, selv har affyret fyrværkeriet eller som overværet fyrværkeriet som publikum.

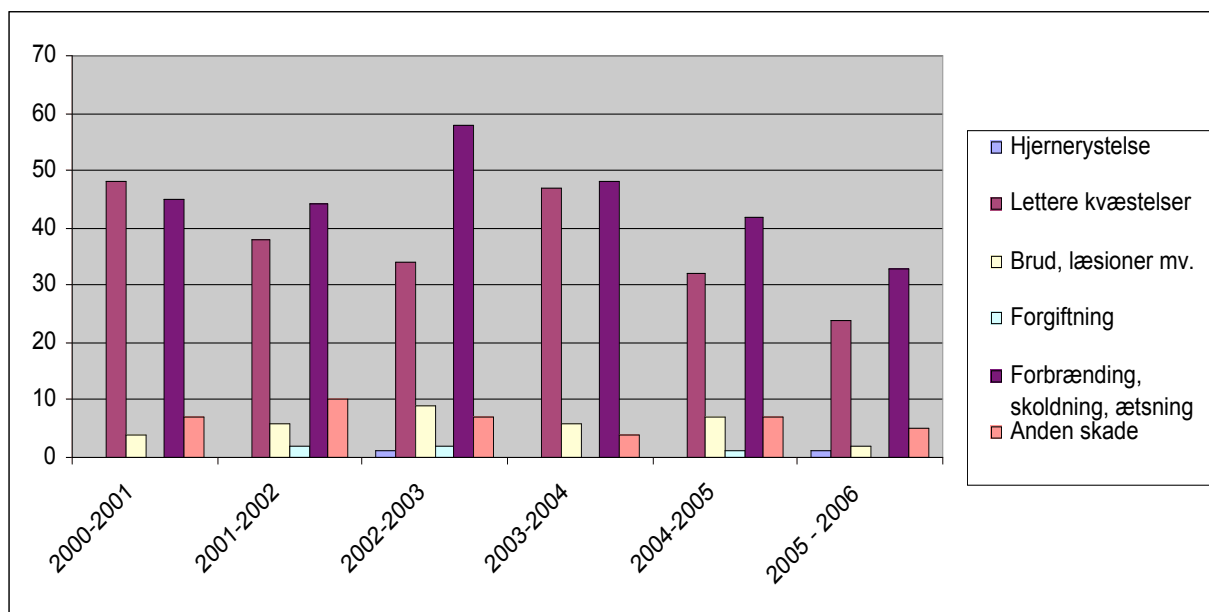
Figur 3. Fysiske skader som følge af fyrværkeri, fordelt på primær skadet kropsregion, opgjort på fem skadestuer. 2000 – 2006.

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed

I de seneste år ses en markant nedgang i antallet af skader på øjne, arme, albuer, hænder og fingre samt lår, underben, fødder og tær (figur 2). Skader i ansigtet (herunder kranie og hjerne) samt skader på arme, hænder og fingre mv. er fortsat de mest hyppigt forekommende skader. I 2005-2006 tegnede de sig for 45 af de 65 registrerede fysiske skader.

Figur 4. Fysiske skader som følge af fyrværkeri, fordelt efter skadetype, op og opgjørt på fem skadestuer. 2000 – 2006.

Gås der tættere på skadetyperne, ses det, at de hyppigste typer er forbrænding, skoldning, ætsning og lettere kvæstelser (åbne sår, hudafskrabninger og blå pletter). I de senere år ses en nedgang i antallet af forbrændinger, skoldninger og ætsninger henh. lettere kvæstelser. Nedgangen skyldes den generelle nedgang i antallet af skader.

Konklusion

I de senere år ses et fald i antallet af fysiske skader som følge af fyrværkeri. I 2005-2006 var antallet af skader det laveste, der nogensinde er registreret. Skaderne ses oftest blandt 10-19-årige, og det er også i denne aldersgruppe, den største relative nedgang i antallet af skader kan registreres. Skaderne ses oftest på i hoved, ansigt og hals-regionen, på arme, hænder og fingre, samt på ben, fødder og tæer. Det er særlig positivt, at antallet af skader på øjne er halveret inden for de seneste 3-4 år. Lettere kvæstelser og forbrænding, skoldning og ætsning er de skadestyper, der oftest registreres. Det er også blandt disse skadestyper, den største nedgang kan registreres i de senere år. For de øvrige skadestyper er udviklingen relativt stabil.